Gäller för: Skaraborgs Sjukhus
Innehållsansvar: Klara Hartman, (klaha14), Jurist
Granskad av: Magnus Olsson, (magol1), Chefsläkare
Godkänd av: Annette Trenge Jarlshammar, (anntr2), Utvecklingschef
Giltig från: 2026-06-26
Giltig till: 2028-06-26

Orosanmälan till socialnämnden om barn som far illa eller riskerar att fara illa

Förändringar sedan föregående version

Uppdaterat laghänvisningar. Ändrat länkar som inte längre fungerade. Redaktionella ändringar.

Innehållsförteckning

Förändringar sedan föregående version 1
Innehållsförteckning 1
Bakgrund, syfte och mål 2
Förutsättningar 2
Avgränsningar 2
Tillämpliga lagar, föreskrifter eller externa riktlinjer 2
Arbetsbeskrivning 2
När ska en orosanmälan göras? 2
Vem ska anmäla? 4
När och hur ska anmälan göras? 4
Socialjouren 5
Ytterligare information till socialnämnden 5
Information till vårdnadshavare 6
Dokumentation - diarieföring 6
Journalanteckning 6
Journalanteckning när barnet är patient och vårdnadshavare informeras om orosanmälan 7

Journalanteckning när barnet är patient och vårdnadshavare inte ska informeras om orosanmälan 7

Journalanteckning när vårdnadshavare är patient och är anledningen till oron för barnet 8

Övriga fall då en orosanmälan ska göras 9

Vad händer efter anmälan 9

Polisanmälan 9

Relaterad information 9

Bakgrund, syfte och mål

Rutinen ska vara ett stöd för medarbetare på Skaraborgs Sjukhus som ska göra en orosanmälan om att ett barn far illa eller att man misstänker att ett barn far illa.

Förutsättningar

Avgränsningar

Denna rutin gäller alla anställda på Skaraborgs Sjukhus.

Tillämpliga lagar, föreskrifter eller externa riktlinjer

- Socialtjänstlagen (2025:400).
- Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)
- Regional medicinsk riktlinje (RMR): Barn under 18 år som far illa eller riskerar att fara illa – indikationer och handläggning

Arbetsbeskrivning

När ska en orosanmälan göras?

All personal inom hälso- och sjukvården är skyldig att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet misstänker eller får kännedom om att ett barn far illa, så kallad orosanmälan. Lagstödet finns i 19 kap. 1 §, 19 kap. 2 § och 20 kap. 6 § socialtjänstlagen (SoL).

Anmälningsskyldigheten gäller alla barn, även asylsökande, papperslösa och gömda. Anmälningsskyldigheten gäller dock inte ofödda barn. Det finns dock en möjlighet att utan hinder av sekretess lämna uppgifter till

socialtjänsten till skydd för ett väntat barn med stöd av 25 kap. 12 § 2 stycket offentlighets- och sekretesslagen (OSL).[1]

Skyldigheten att göra orosanmälan gäller både när vården möter barn som patient och anhörig samt när vården möter patienter som har och/eller bor tillsammans med minderåriga barn. Det är därför viktigt att aktivt fråga om det finns barn under 18 år i hemmet. Dokumentera informationen under sökordet Minderåriga barn i aktivitet Patientbakgrund i Melior. Försäkra dig i varje läge om att informationen som finns där är uppdaterad och aktuell.

Orosanmälan kan också bli aktuell när det framgår att en patient befinner sig i en miljö där det finns barn under 18 år som skola, idrottsverksamhet, HVB-hem, fosterfamilj m.m. och där det kan misstänkas att patienten utsätter barn för risker.

Även uppgifter som vårdpersonal har fått ta del av genom en annan person än barnet eller vårdnadshavaren, t.ex. mor- och farföräldrar eller bekanta, och som tyder på att ett barn far illa kan innebära anmälningsskyldighet.

Barn kan fara illa i många olika situationer och av olika orsaker. Vanligen handlar det om barn och ungdomar som i hemmet riskerar eller är drabbade av fysisk, psykisk försummelse samt omsorgssvikt, ofta till följd av att föräldern lider av en somatisk eller psykiatrisk sjukdom. Barn kan även fara illa på grund av att de utsätts för fysiskt eller psykiskt våld, sexuella övergrepp, missbruk, kränkningar samt att det förekommer allvarliga relationsproblem mellan barnet och övriga familjen. Barn och ungdomar kan också fara illa på grund av sitt eget beteende, exempelvis missbruk, kriminalitet och annat självdestruktivt beteende eller för att de utsätts för hot, våld eller andra övergrepp från andra.

Det räcker med en misstanke från vårdpersonal om att ett barn far illa för att man ska vara skyldig att göra en anmälan till socialnämnden. Anmälaren ska inte utreda om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd, utan ska utgå från sina egna iakttagelser och sin egen bedömning om ett barn far illa eller riskerar att fara illa. Det är sedan socialnämndens uppgift att utreda om det har funnits grund för anmälan. Exempel på symtom och indikationer att uppmärksamma finns i den regionala medicinska riktlinjen Barn under 18 år som far illa eller riskerar att fara illa – indikationer och handläggning

Vid osäkerhet om anmälan ska göras eller inte kan man alltid ringa och samråda med socialtjänsten utan att uppge barnets namn eller andra

[1] Se RMR Barn under 18 år som far illa eller riskerar att fara illa.

uppgifter som gör att barnet kan identifieras. Utanför kontorstid kontaktas socialjouren. Det finns även möjlighet att konsultera Barnskyddsteam Skaraborg - Skaraborgs Sjukhus

Anmälningsskyldigheten gäller även om man vet att en annan myndighet redan har anmält eller att socialnämnden redan har inlett en utredning.

Det medicinska ansvaret för patienten övertas aldrig av socialnämnden, utan kvarstannar på vården även efter det att en orosanmälan gjorts.

Vem ska anmäla?

Anmälningsskyldigheten är personlig och en anonym anmälan kan inte göras för oro som iakttagits i tjänsten. Däremot kan varje verksamhet ha lokala rutiner för vem som formellt gör anmälan (till exempel att en chef eller samtliga medarbetare som har uppmärksammat oron undertecknar anmälan). En sådan rutin fråntar inte medarbetaren sin personliga skyldighet att anmäla men kan underlätta anmälningsförfarandet i verksamheten och göra att medarbetarna känner ökad trygghet. Om till exempel socialtjänsten eller polismyndigheten vill veta vem som har uppmärksammat oron är vården dock tvungen att lämna den informationen.

Den som har gjort anmälan har också en fortsatt skyldighet att anmäla om ny oro för barnet uppstår eller om oron kvarstår efter den första anmälan samt att informera socialnämnden om eventuella nya omständigheter som kan ha betydelse för utredningen av barnets behov av stöd och skydd.

När och hur ska anmälan göras?

Anmälan ska som huvudregel göras genast. Beroende på situationen kan anmälan göras på olika sätt. Är det akut ska anmälan ringas in till socialtjänsten i den kommun där barnet är folkbokfört eller i huvudsak vistas. En muntlig anmälan ska som utgångspunkt kompletteras skriftligen i efterhand.

Finns mer tid kan särskild blankett för orosanmälan användas (blankett för anmälan). I vissa undantagsfall, till exempel om vårdnadshavaren är en känt hotfull person, är det viktigt att samråda med socialtjänsten (som i sin tur kan stämma av med polisen) i samband med att anmälan görs för att säkerställa den bästa handläggningsordningen.

En anonym anmälan kan inte göras för uppgifter som iakttagits i tjänsten.

Socialjouren

Utanför kontorstid kontaktas socialjouren. I Skaraborg är socialjouren gemensam för kommunerna Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Götene, Hjo, Karlsborg, Lidköping, Mariestad, Skara, Skövde, Tibro, Tidaholm, Töreboda och Vara.

Telefon socialjouren:

0500-49 74 21, 0500-49 74 22

För öppettider, se socialjourens hemsida: Socialjouren – hjälp vid akuta situationer

Socialjouren är också tillgänglig på nätter och helger för akuta anmälningar via SOS-alarm på telefonnummer 112. Dessa anmälningar kan avse barn och unga som riskerar att fara illa, exempelvis vid misshandel eller bristande tillsyn.

Ytterligare information till socialnämnden

Med anmälningsskyldigheten följer en uppgiftsskyldighet till socialnämnden[2]. Uppgiftsskyldigheten gäller även om någon annan kollega har gjort en anmälan eller om socialnämnden har inlett en utredning på eget initiativ. Uppgiftsskyldigheten omfattar alla uppgifter som kan vara av betydelse för utredning av ett barns behov av stöd och skydd.

Tänk på att det är vårdens uppgift att göra en sekretessprövning och bedöma vilka uppgifter som kan vara av betydelse för utredningen. Detta behöver ofta göras i dialog med socialnämnden och ibland genom att vården svarar på konkreta frågor från socialnämnden framför att lämna ut samtliga journalhandlingar. Huvudregeln är att begäran om uppgifter från socialnämnden ska vara i skriftlig form. Jurist på Kommunikation och kansli kan hjälpa till med sekretessprövningen, ring växeln och be att bli kopplad till jurist på SkaS.

I vissa fall kan uppgifter komma att begäras ut även av andra myndigheter, till exempel polis eller domstol. Vid osäkerhet om vilka uppgifter vårdpersonal får lov att lämna ut kan stöd fås av jurist på kvalitets- och utvecklingsenheten eller patientsäkerhetsfunktionen. Se även lokal riktlinje Sekretess i sjukvården - Skaraborgs Sjukhus

[2] 19 kap. 1 § SoL. 19 kap. 2 § SoL och 20 kap. 6 § SoL.

Information till vårdnadshavare

Huvudregeln är att vårdnadshavare ska informeras om att orosanmälan kommer att göras eller har gjorts.

Vid misstanke om brott mot barnet, till exempel sexuella övergrepp eller misshandel, ska vårdnadshavare inte informeras om att orosanmälan görs. Detta för att minska risken för hot och påtryckningar eller i värsta fall utökade övergrepp mot barnet[3] samt för att inte störa polisutredningen[4]. Vid misstanke om brott bör hälso- och sjukvården anmäla även till polisen, se nedan.

Är du osäker på om vårdnadshavare ska informeras eller inte bör du samråda med aktuell socialnämnd alternativt med jourhavande åklagare, polis eller Barnskyddsteam Skaraborg.

Dokumentation - diarieföring

En skriftlig orosanmälan ska registreras i sjukhusets övergripande diarium i Public 360.

Skicka en kopia av den skriftliga orosanmälan med internpost till diariet. **Ange att anmälan ska diarieföras och lämna kontaktuppgifter till dig som skickar dokumentet för diarieföring. Meddela att du vill ha återkoppling om vilket diarienummer orosanmälan fått (diarienumret ska anges i journalen).**

Adressera internposten till:

Diariet
Förvaltningskontoret
Skaraborgs Sjukhus Skövde

Journalanteckning

Beroende på om vårdnadshavare ska informeras om orosanmälan eller inte (se avsnitt ovan om information till vårdnadshavare) görs journalanteckning i antingen en vanlig anteckning eller i journalmallen ”Undantag för direktåtkomst”.

[3] Sekretess råder gentemot vårdnadshavaren om det kan antas att den underårige lider betydande men om uppgiften röjs, se 12 kap. 3 § OSL.
[4] Förundersökningssekretess, se 18 kap. 1 och 3 §§ OSL.

Journalanteckning när barnet är patient och vårdnadshavare informeras om orosanmälan

Om det inte finns några hinder för att vårdnadshavare får kännedom om att en orosanmälan gjorts dokumenteras det i en vanlig journalanteckning i barnets journal.

Anteckningen ska innehålla uppgifter om:

- Att anmälan är gjord och vem som gjort den.
- Om anmälan gjorts skriftligt och vilket diarienummer den i så fall fått på sjukhuset.
- Till vilket socialkontor anmäld är gjord och kontaktuppgifter dit.
- Att vårdnadshavare är informerad om att anmälan är gjord.
- Anmälan är inte en vårdåtgärd, men ska KVÅ-kodas som en vårdadministrativ åtgärd med KVÅ-kod GD 008.

Ifylld blankett för orosanmälan eller annan form av skriftlig anmälan skickas till diariet för diarieföring, se ovan.

Journalanteckning när barnet är patient och vårdnadshavare inte ska informeras om orosanmälan

Orosanmälan ska dokumenteras i journalmallen ”Undantag från direktåtkomst” under sökordet ”Orosanmälan gällande barn” i barnets journal.

Anteckningen kommer inte att synas i Journal via nätet men kan efter sedvanlig sekretessprövning komma att lämnas ut i pappersform.

I mallen finns följande termer att dokumentera på

- Anmälningsdatum – Datum då anmälan skickades in.
- Socialkontor: namn på Socialkontor dit anmälan skickas.
- Info ska ej ges till vårdnadshavare: Ange här om vårdnadshavaren inte har fått information om att orosanmälan är gjord.
- Sjukhuset diarienummer.
- Datum för återkoppling från Socialtjänst: Ange vilket datum Socialtjänsten återkopplade.

KVÅ-kod ska inte anges i journalmallen ”Undantag från direktåtkomst”, dels för att mallen saknar fält för detta, dels för att inte riskera att information om orosanmälan kommer ut genom andra IT-system.

Ifylld blankett för orosanmälan eller annan form av skriftlig anmälan skickas till diariet för diarieföring, se ovan.

Journalanteckning när vårdnadshavare är patient och är anledningen till oron för barnet

Anteckning om att orosanmälan har gjorts förs in i vårdnadshavarens journal.

OBS! När vårdnadshavaren misstänks ha skadat ett barn ska orosanmälan dokumenteras i journalmallen ”Undantag från direktåtkomst” under sökordet ”Orosanmälan gällande barn” i vårdnadshavarens journal.

I mallen finns följande termer att dokumentera på

- Anmälningsdatum – Datum då anmälan skickades in.
- Socialkontor: namn på Socialkontor dit anmälan skickas.
- Info ska ej ges till vårdnadshavare: Ange här om vårdnadshavaren inte har fått information om att orosanmälan är gjord.
- Sjukhuset diarienummer.
- Datum för återkoppling från Socialtjänst: Ange vilket datum Socialtjänsten återkopplade.

KVÅ-kod ska inte anges i journalmallen ”Undantag från direktåtkomst”, dels för att mallen saknar fält för detta, dels för att inte riskera att information om orosanmälan kommer ut genom andra IT-system.

Ifylld blankett för orosanmälan eller annan form av skriftlig anmälan skickas till diariet för diarieföring, se ovan.

I övriga fall, dvs när vårdnadshavaren inte misstänks ha skadat barnet dokumenteras orosanmälan i en vanlig journalanteckning i vårdnadshavarens journal.

Anteckningen ska innehålla uppgifter om:

- Att anmälan är gjord och vem som gjort den.
- Om anmälan gjorts skriftligt och vilket diarienummer den i så fall fått på sjukhuset.
- Till vilket socialkontor anmäld är gjord och kontaktuppgifter dit.
- Att vårdnadshavare är informerad om att anmälan är gjord.
- Anmälan är inte en vårdåtgärd, men ska KVÅ-kodas som en vårdadministrativ åtgärd med KVÅ-kod GD 008.

Ifylld blankett för orosanmälan eller annan form av skriftlig anmälan skickas till diariet för diarieföring, se ovan.

Övriga fall då en orosanmälan ska göras

Om uppgifterna om ett barn som far illa eller kan fara illa kommer från något annat håll än barnet självt eller dess vårdnadshavare i deras egenskap av patienter räcker det med att orosanmälan diarieförs.

Vad händer efter anmälan

Den som har gjort anmälan till socialnämnden kan oftast få information om att en utredning har inletts, inte har inletts eller redan pågår. Information ges inte per automatik, utan efter förfrågan. Tänk därför på att kryssa i boxen på anmälningsblanketten om att du önskar återkoppling. Det rekommenderas att medarbetare som har gjort anmälan ringer upp socialnämnden i efterhand och får bekräftat att orosanmälan har gått fram.

Polisanmälan

Hälso- och sjukvårdssekretessen hindrar inte att uppgifter angående vissa brott mot barn (enligt 3, 4 eller 6 kap. brottsbalken samt lagen med förbud mot könsstympning av kvinnor) lämnas till polis- eller åklagarmyndighet.[5]

Vid osäkerhet om vilka uppgifter vårdpersonal får lov att lämna ut kan stöd fås av jurist på Kommunikation och kansli.

Det kan vara en fördel om polisanmälan görs samtidigt med orosanmälan till socialnämnden. Tänk på att enbart en polisanmälan inte innebär att barnet får stöd och skydd på alla sätt och aldrig kan ersätta en orosanmälan till socialnämnden.

En polisanmälan ska diarieföras.

Relaterad information

- Blankett för orosanmälan
- Lokal riktlinje Hälso- och sjukvårdssekretess - beslutsstöd
- Socialstyrelsens handbok *Anmäla oro för barn – stöd för anmälningsskyldiga och andra anmälare*

[5] 10 kap. 21 § OSL

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Skaraborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Klara Hartman, (klaha14), Jurist

Granskad av: Magnus Olsson, (magol1), Chefsläkare

Godkänd av: Annette Trenge Jarlshammar, (anntr2), Utvecklingschef

Dokument-ID: SKAS9731-1293598546-2

Version: 16.0

Giltig från: 2026-06-26

Giltig till: 2028-06-26